

17 september 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],

geboren op [datum],

wonende te [plaats],

hierna te noemen: klager,

juridisch adviseur: mr. S.S. van Gijn, advocaat te Amsterdam,

tegen:

[naam],

overleden op [datum],

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde,

tijdens zijn leven onder meer kapelaan te [plaats] bij RK Parochie

[naam].

1. De procedure

Het klaagschrift, met bijlagen, is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 30 januari 2012. Op 4 april 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van diaken drs. [naam], Kanselier bisdom Haarlem- Amsterdam.

Op 27 augustus 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote mevrouw [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. van Gijn en door zijn vertrouwenspersoon van Platform Hulpverlening mevrouw [naam].

Namens het Bisdom Haarlem-Amsterdam is verschenen drs. [naam], Kanselier.

2. De klacht

2.1. Klager stelt dat hij in de periode van [jaar] tot [jaar] bijna wekelijks seksueel is misbruikt door aangeklaagde. Klager heeft de in het klaagschrift gestelde periode ([jaar] tot [jaar]) ter zitting gecorrigeerd.

Toen klager tien jaar oud was verhuisde het gezin van [plaats] naar [plaats]. De moeder van klager was nogal ziekelijk en zij vond steun bij de R.-K. Kerk. Aangeklaagde, die kapelaan was in [plaats], kwam geregeld thuis aan het ziekbed van de moeder van klager. Later werd klager, om moeder een plezier te doen, gedoopt en kreeg hij catechismusles van aangeklaagde. Aanvankelijk stelde aangeklaagde zich vriendschappelijk op tegenover klager, maar gaandeweg werd aangeklaagde handtastelijk en grensoverschrijdend. Zo heeft hij klager

bijvoorbeeld veel gebruikt om “tegen aan te rijden”. Hij hield klager vast bij zijn schouders en bewoog hem tegen zijn eigen geslacht; ook heeft hij veelvuldig het geslacht van klager betast. Klager moest bij hem op schoot zitten. Aangeklaagde bewoog dan heen en weer onder klager. Klager herinnert zich nog het gehijg en gezweet van aangeklaagde. Later beseft klager pas dat aangeklaagde dan klaar kwam. Ook de lucht van sigaren die rond aangeklaagde hing, vergeet klager nooit meer. Bij al deze ontuchtige handelingen ontkleedde aangeklaagde noch zichzelf noch klager. Klager heeft lang gearzeld om met zijn verhaal naar buiten te komen. Zo heeft hij pas tien jaar geleden zijn echtgenote van het gebeuren verteld. Klager heeft er nooit met zijn ouders over durven spreken en ook niet met andere jongens. Klager was immers een buitenbeentje uit [plaats], die pas net in het dorp kwam wonen.

2.2 Klager heeft steunbewijs vergaard. Uit de overgelegde stukken blijkt dat [naam] in de jaren [jaar] – [jaar] als misdienaar in de [naam] in [plaats] zeer regelmatig door aangeklaagde seksueel is misbruikt. [naam] heeft klager op 15 december 2011 toestemming gegeven zijn verhaal als steunbewijs te gebruiken.

Ook [naam] heeft verklaard door aangeklaagde in [jaar] als misdienaar meerdere malen tegen zijn wil op schoot te zijn getrokken en betast. Daarnaast getuigen meerdere krantenartikelen van een onbetamelijk gedrag van aangeklaagde gedurende vele verschillende perioden in zijn leven.

2.3 Klager heeft veel moeite gehad om een gezond seksueel leven op te bouwen. In zijn beleving werd seks gekoppeld aan misbruik, viesheid en ook schaamte. In eerste instantie ondervond ook de loopbaan van klager veel hinder door het gevoel van verlies van eigenwaarde. Op jonge leeftijd kreeg klager een maagzweer, waarvoor klager nog steeds medicijnen inneemt. Ook heeft klager meerdere malen per jaar behoefte aan slaap- en kalmeringsmiddelen. Ondanks de negatieve gevolgen van het misbruik is klager gelukkig getrouwd en heeft hij een actief familieleven.

Ter zitting heeft de echtgenote van klager verteld dat klager in het begin van hun relatie erg stotterde en dat zij later een verband heeft kunnen leggen met het eerdere misbruik. Volgens de echtgenote heeft klager ook nu weer in toenemende mate last van het verleden en heeft klager ernstige slaapproblemen.

2.4 Klager wil erkenning van hetgeen hem is overkomen om eindelijk het gebeuren te kunnen verwerken. Klager vraagt financiële compensatie voor het leed dat hem is aangedaan.

3. Het verweer

3.1 Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Drs. [naam] heeft namens de Bisschop van Haarlem-Amsterdam in zijn reactie gesteld dat de Bisschop met leedwezen kennis heeft genomen van de ervaringen zoals door klager beschreven. De Bisschop acht het verwoorde in het klaagschrift aannemelijk. Hoewel aangeklaagde al in [jaar] is overleden, is uit zijn dossier bekend dat er problemen waren vooral met betrekking tot alcoholgebruik. Hoewel in het dossier seksueel misbruik niet expliciet naar voren is gekomen, is de Bisschop op de hoogte van andere klachten met betrekking tot seksueel misbruik door aangeklaagde. De Bisschop nodigt klager uit voor een persoonlijk gesprek om medeleven te betuigen en biedt klager alle hulp die hij wenselijk acht.

3.2 Ter zitting heeft drs. [naam], in reactie op klagers verdriet en boosheid over de uitspraak van kardinaal Simonis (“Wir haben es nicht gewusst”) namens Bisschop [naam] van

het bisdom Haarlem-Amsterdam gesteld dat de bisschop zich volledig distantieert van die uitspraak van kardinaal Simonis. Het bisdom is er voorts van op de hoogte dat aangeklaagde op ziekteverlof is gestuurd naar het klooster [naam] in [plaats]. Door de week mocht aangeklaagde dan de mis opdragen in de [naam] in [plaats]. Drs. [naam] was in die tijd daar zelf misdienaar en hij weet nog dat de pastoor steeds aanwezig was vóór en na het opdragen van de mis door aangeklaagde. Drs. [naam] weet zich bovendien nog te herinneren dat aangeklaagde wel “erg knuffelig” was, zodat ook daardoor de klacht van klager hem niet vreemd voorkomt.

Drs. [naam] heeft voorts gesteld het te betreuren dat er niets over het seksueel misbruik in de dossiers is terug te vinden en hij acht zulks frustrerend. Zeker nu er voldoende steunbewijs voor handen is, acht drs. [naam] het aannemelijk dat aangeklaagde klager seksueel heeft misbruikt en hij biedt daarvoor namens het bisdom zijn oprechte verontschuldigingen aan.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3 Er zijn ongeveer [aantal] jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke en gedetailleerde wijze waarop klager zijn verhaal zowel in het klaagschrift en het gespreksverslag van de vertrouwenspersoon als ook ter zitting uiteen heeft gezet. Daarnaast wordt het verhaal van klager ondersteund door de verklaring van zijn echtgenote, dat zij al tien jaar geleden door klager op de hoogte is gesteld van het seksueel misbruik, alsook door de verklaringen van [naam] en [naam], die beiden als misdienaar, zij het in verschillende perioden en op andere locaties, eveneens door aangeklaagde seksueel zijn misbruikt.

De Klachtencommissie acht dan ook, met het bisdom, aannemelijk dat klager in de periode van [jaar] tot [jaar] bijna wekelijks door aangeklaagde seksueel is misbruikt.

4.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas twaalf jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waaraan zijn moeder hem had toevertrouwd om hem wegwijs te maken in de R.-K. Kerk.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. Drs. [naam] heeft daartoe al stappen

gedaan door zowel schriftelijk namens de Bisschop medeleven te betuigen en daarna wederom ter zitting het leed van klager te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

4.6 Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de Bisschop zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van Haarlem-Amsterdam de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 17 september 2012 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en mr. M.P.P.M. Merx, leden, bijgestaan door mr. I.C.T.M. Jongens-Manders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Bisschop van Haarlem-Amsterdam en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Bisschop binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Bisschop daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Bisschop.